

Великото народно събрание в пътят ни към Европа:

Моите несресани* спомени

Д-р Соломон Паси

Депутат от ВНС

Беше **8 август 1990** - горещ летен ден. Бях млад депутат от СДС, на три седмици парламентарна служба и на възраст 33 години. Вървах към Парламента, а в главата ми се боричкаха разнопосочни мисли.

Седмица по-рано, на **1 август 1990** ВНС беше реализирало (и то по най-добрия начин) едно от основните си правомощия: да избере президент на България - д-р Желю Желев, лидер на опозицията и символ на демократичната промяна у нас. Д-р Желев беше кауза, в която нашата екологична група в СДС вложи много от себе си и естествено след няколко мъчителни кръга гласуване бяхме удовлетворени.

От друга страна си давах сметка, че екологията и човешките права, които ме бяха занимавали през предишните десетина години - макар и да са универсална човешка ценност - не ми задават достатъчен личен проект, който да е сравним по мащаби със свалянето на комунизма, което занимаваше мислите (а понякога и действията) на тогавашната опозиция, към която всички ние от СДС гордо се причислявахме. Вече бях поел като лична кауза отмяната на смъртното наказание у нас, но дори и тази хуманна акция не ме изпълваше докрай (през следващото десетилетие успяхме да се преборим и за това).

Опозиционност тогава означаваше все още много и различни неща: както да атакуваш словесно БСП (като ги наричаш със старото им име - БКП), така и да ходиш с дълга брада и коса, джинси, пуловер и кецове в Парламента. Но всичко това (макар и да ме забавляваше), не ми беше достатъчно, за да осмисли битността ми на депутат през следващите година - две. От математиката бях научил, че трябва да имаш голяма, далечна и много видима цел, накъде на хоризонта (а ако може, и зад него) каквато в политиката все още ми липсваше.

На 2 август 1990 Саддам Хюсеин беше окупираше Кувейт и реакцията на нашето правителство ме беше оставила крайно неудовлетворен. Отдавна знаех колко вреден и жесток е този човек (макар че пълната истина за него излезе наяве едва през 2002-2003 -

тогава вече бях министър) и наивно недоумявах докога човечеството - под предлога, че това били „вътрешни работи” - ще му позволява да мачка и избива собствения си народ и да тормози света .

На същия този 8 август 1990 в Парламента ни очаваше дискусия по *Закона за всеобщата военна служба*. Тя тогава беше задължителна, което аз смятах за пълен политически, морален и управленски анахронизъм. През 1990 тази моя теза беше крайно непопулярна, като моите опоненти обичаха да ме репликират с примери като Германия и Швеция, които също имаха задължителна военна служба. Аз обаче не смятах, че от всички държави ние трябва да копираме най-лошите им практики.

Но си давах сметка, че Варшавският Договор, ВД, е спуснал някакъв план-график на всяка от своите членки - по колко бойци да осигури за нуждите на Пакта. А до 8 август 1990 нито един от парламентите в 7-те страни съюзнички на СССР не беше дори промълвил нещо за разпускане на Варшавския договор (ако не броим няколко хаотични и утопични интелектуални подхвърляния за едновременно разпускане на ВД и НАТО).

Единственото, което до този момент ме свързваше с НАТО, беше мое кандидатстване за математическа стипендия на НАТО през 80-те (което накара колегите ми в математическия факултет да ме попитат дали съм в ред и как да ме вадят от затвора). Стипендията не успях да спечеля, но и до затвор не се стигна. В края на краищата стипендия от НАТО, която си бях наумил, Атлантическият клуб получи десетилетие по-късно - през 1998. Това беше уникална годишна стипендия на името на Вьорнер, но не за математика, а за политическа прогностика - за нашето изследване за глобалната роля на НАТО през 21-ви век.

И така на 8 август 1990 взех думата по *Закона за всеобщата военна служба* и защитих (като не можеше отменянето!) драстичното намаляване на срока на задължителната служба (от 24 на 12 месеца, но накрая се прие 18). Тогава экс-премиерът и экс-председател на Народното Събрание Станко Тодоров (БСП) – обграден от Андрей Луканов, Ал. Лилов, ген. Добри Джуров (във военна униформа) и, като че ли, едновременно от името на всички тях - ме репликира от място: „*Нали някой трябва да пази тази държава!*”. Благодарен съм му за тази реплика: тя за секунда подреди в главата ми всички ония мисли, които се бяха боричкали вече часове, дни и години наред.

В миг си дадох сметка, че не искам някой да ме пази от американците, французите, германците, британците, италианците и т.н., т.н., а напротив: бих предпочел някой да ми помогне и ние да станем общество като тяхното. И си дадох сметка, че най-голямата спирачка пред развитието и прогреса ни е именно това - **че някой ни пази от Запада**. Като че ли стотици мисловни парчета, които от рождение семейството ми и науката ми са формирали у мен, изведнъж подскочиха и се сглобиха в главата ми в една прекрасна монументална картина и отговорих: „*Точно така, г-н Тодоров, някой трябва да я пази тази държава.... Проучва ли българското правителство възможността, щото България да стане членка на НАТО?*”.

Така обявих, че ще направя пространно парламентарно питане за излизането ни от ВД и присъединяването ни към НАТО към Министъра на външните работи г-н Бойко Димитров (*доведен син на коминтерновската легенда Георги Димитров*), което развих на 23 август.

Реакциите от всички страни (от критични и негативни през дълбоко осъдителни и оскърбителните, до заплашителни) не закъсняха - те изригнаха като вулкан. И нямаше как да е друго яче. Едно експресно социологическо изследване показва, че предложението ми за членство в НАТО е било най-непопулярното, идващо от опозицията във ВНС - с около 15 % обществена подкрепа, срещу 85% неодобрение (14 години по-късно – през 2004 – бяхме успели почти да разменим местата на тези числа).

Но жребият бе хвърлен. За мен връщане назад нямаше. Вече знаех какво искам да правя, поне за доста години напред.

Обидите и хулите към себе си отминавах със снизхождение и отдавна съм ги забравил. Но никога няма да забравя първата подкрепа, която получих от двама приятели. От Иван Пушкарров (който прекоси пленарната зала по диагонал, за да ме поздрави) и от проф. Любомир Иванов (тогава още доцент), с когото в последствие създадохме Атлантическия клуб и формирахме редица национални политики, които и до сега определят външнополитическата физиономия на страната ни като член на НАТО и ЕС. В нашия възрожденски тандем Любо беше задълбоченият изследовател, докато аз бях и много PR-ориентиран. Просто вярвам в магическата сила на общественото мнение за взимането на важни решения.

Но най-важната подкрепа, която ми даде сили да отблъсна тоталната атака срещу мене, включително от тогавашното ръководство на СДС, беше тази на майка ми (много ентусиазирана) и на баща ми (по-хладнокръвна). Майка ми, стояща анонимно на някаква опашка за хляб, беше слушала по радиоточката словото ми в Парламента и ми преразказа целия махленски дебат, провокиран от него в хлебарницата. Разбрах, че ни очаква много, много работа.

Идеята за членството на България в НАТО беше предизвикала смях и недоумение не само у нас – но и в Брюксел и във Вашингтон. Манфред Вьорнер ми каза, че лично и веднага е докладвал за тази идея на българския парламентарист Паси пред Съвета на НАТО, който бил избухнал в дружен смях. С някои изключения, едно от които е бил самият Вьорнер.

Също така, мой приятел - Род Мур, тогава младши дипломат от американското посолство у нас, 12 години по-късно ми призна: „*Когато ти предложи да влизате в НАТО, аз попитах моя шеф в София: „Каква е американската позиция по българското членство в НАТО”. Той ми каза: „Не знам, питай посланика”. А той ми каза: „И аз не знам, питай Вашингтон”. Питам там, а те ми казаха: „Нямаме позиция, такъв казус до сега не е възниквал”. Тогава Род Мур инициира първата наша визита в НАТО, та белким проясним идеята пред дотогавашните врагове на Родината ни.*

На **26 септември 1990** беше следващата скандална парламентарна инициатива, която стоварих върху главата си. Любо Иванов беше подготвил ключово проекто-решение на

ВНС: за присъединяването на България към водената от САЩ коалиция в Персийския залив, за освобождаване на Кувейт от Саддам Хюсеин. Това беше кауза, която дълбоко споделях, но предпочитах да не взимам на пряко въоръжение в момента. Защото - в добавка към излизането от ВД и влизането в НАТО - тя просто щеше да ми отвори битка на нов много сложен фронт. Но не щеш ли, на Любо му дойде реда да си постави въпроса пред ВНС в ден, в който той нямаше как да се върне от чужбина и остави на мен изложението и дебатите по този въпрос пред Парламента. Нямаше как да не приема тази чест.

Докато членството в НАТО звучеше далечно и абстрактно, пращането на наши войници в Ирак просто щеше да почука на вратата след такова решение на Парламента. След чешките събития през 1968 пращането на войски зад граница беше открита рана за нашето общество. Затова предложението беше прието като още по-еретично, безотговорно и дори престъпно от онова за НАТО и – както си очаквах - словесният залп по мой адрес дойде още по-мощно.

Добрата новина тук Господ ми прати изневиделица. Това беше президентът Желев, който – на посещение в САЩ - подкрепи (ей така, по трансатлантически) българското участие (със сапърска част) в коалицията срещу Саддам. Олекна ми, че каузата получи такова мощно рамо. Всички решиха, че ние с д-р Желев сме се наговорили, но в СДС планирането тогава още не беше на мода.

Президентът Желев беше първата българска институция, която зададе далечна посока на външната ни политика – посока, валидна и до днес. Неговата крилата фраза: „*България трябва да членува във всички европейски структури*” е пак така актуална: и Шенген и Евронзоната са такива структури, да не говорим за ОИСР (за нея и до днес никой не разсъждава сериозно у нас), а за в бъдеще ще има и още много. Продължавам да смятам, че България не е оценила колко дължи на Желю за своя мирен преход и за възхода си. Малцина доживяват паметник приживе, но малкото, което успяхме да сторим през 2001–2003 беше да направим скромен закон за бившите президенти, за да осигурим едно минимално уважение на Държавата към нейните институции.

В края на краищата, благодарение на упоритостта на Любо, ВНС създаде работна група по решението за Персийския залив. На 26 октомври 1990 (беше точно 1 година от побоя над Екогласност пред Кристал) взе решение, че се присъединяваме към коалицията в Персийския залив. Дори и формата на това решение беше половинчата: нещо като закрито заседание на парламентарните групи - в пленарната зала - и политическо споразумение между тях, но не и формално решение, и няма да го намерите днес в стенограмите на НС, но то е факт. А междувреме по улиците на София ме преследваха тълпи от самоорганизирани доброволци в камуфлажни униформи – все мераклии да ги пращам в Залива.

Тук му е мястото да спомена още едно важно име (макар и малко приглушено в момента), изиграло решаваща роля в архитектурата на българската демокрация - Иван Гарелов. Той,

човекът–институция–Панорама, имаше уникалното еднолично влияние на ваятел върху домашната ни политика. Той беше търсач на консенсуса, който да замени конфронтацията. След първата негова покана да говоря в Панорама за НАТО, темата се легитимира като национален въпрос, по който обществото нямаше право вече да няма мнение и решение. Гарелов не отразяваше политиката - той я формираше. Той създаде поколение политици – повечето после го забравиха. Той ме покани да създадем Комитета „Кувейт” в защита на участието ни в Персийския залив. Този комитет беше първообраз на гражданското външнополитическо общество у нас: образът щеше да дойде после - Атлантическият клуб.

Друг културно-политически проблем на България, който после Атлантическият клуб реши (между 1994 и 2002) с финалната подкрепа на Гарелов, беше визитата на Папа Йоан Павел Втори у нас. Той беше обещал пред Клуба през 1994, че очаква идване у нас, за да изтрие клеветата за участие на България в атентата срещу него. Това стана през през 2002 (бях министър). От благодарност към Папата за изпълненото обещание (а и от уважение към собствените ни усилия), АКБ издигна паметник на Йоан Павел (с подкрепата на кмета Стефан Софийански) върху площад, който също кръстихме Йоан Павел II (впрочем, паметникът – също дело на проф. Тодор Варджиев – има стила на паметника на Вьорнер).

И така след горещи български дебати във ВНС и две съюзнически операции - Пустинен Щит и Пустинна Буря - Кувейт беше освободен. Но аз останах неудовлетворен: самият Ирак не беше освободен от своя кървав диктатор. Тази работа, която оставих недовършена като депутат през 1991 после довършихме с общи усилия – както с работата ни в Съвета за сигурност на ООН (2002-2003), така и с военното ни участие в коалицията на желаещите.

Вероятно малцина знаят, но цялата ни ангажираност по Ирак беше една от важните причини да получим поканата за членство в НАТО (2002) и да станем член на НАТО (2004), което пък ни оттласна към Договора за присъединяване към ЕС (2005). Без това усилие имаше опасност България и до сега да се лута (като Украйна, например) между членството в НАТО и нещо друго, никому неясно какво.

Нека напомним и ролята на нашите опоненти - политически популисти, които опитаха да ни съсият, както около Ирак – така и около затварянето на глава „Енергетика” с ЕС през 2002. Те и до днес не са си признали, че рискуваха бъдещето на България като член на НАТО (без което членството ни в ЕС и до днес щеше да е само мираж), както и на ЕС в името на собствения си рейтинг и политическо оцеляване. България има нужда от лидери, които в трудни моменти мислят по-малко за рейтинга си, отколкото за България. И д-р Желев и Петър Стоянов бяха героични президенти в трудни времена, но избирателят не ги преизбра, може би защото той не обича да се сравнява с герои.

19-21 ноември 1990 е паметен момент и за ВНС и за България. Тогава прагът на НАТО в Брюксел беше прекрачен от първата депутатска група от Източна Европа - от българското ВНС, водена от мен. Поканата бяхме получили от Манфред Вьорнер, чрез американската

мисия към НАТО, която беше алармирана от Род Мур и американско посолство в София. Вьорнер ни прие много топло и ни окуражи, че мечтата ни за членство в НАТО не е химера. Аз бях със счупен крак и патерици, но това като че ли още повече стопли атмосферата. Поканихме го да дойде в София и той прие (за това – след малко).

А иначе бюрократичният отговор на чиновниците от НАТО към нашите вопли за членство в Алианса звучеше така: „*Несъгласуването със СССР приемане на нови редовни членове на НАТО би означавало нарушаването на баланса и съответно нарушаване на стабилността в Европа.*”

Тогава, на **20 ноември 1990**, в Брюксел, срещата ни с Вьорнер затвърди едно важно решение. Разбрах, че партиите са преходни, а НАТО е непреходна и следователно щяхме да имаме необходимост от независима платформа, от която да лансираме идеите за членството на България в НАТО и развитието на света. Тогава и там решихме да учредим Атлантическия клуб в България, за което информирахме Алианса.

Атлантическият клуб в България щеше да е първият голям политически, но многопартиен и консенсуален проект на България. Колегите ми от СДС в АКБ не бяха новина. Новината бяха колегите от БСП - Елена Поптодорова, Драгомир Драганов, а и други (и за тях хич не беше лесно да обяснят на своите какво дирят в тази НАТО-вска структура). Аз от своя страна бях подложен на много критики, че каня бивши комунисти, но пък бях твърдо убеден, че НАТО не може да бъде партиен или анти-партиен, а само национален проект.

През ноември 1990, тогавашният ни посланик в Брюксел - симпатичен човек от старата номенклатура (а и какъв друг можеше да бъде) ни посрещна доста дружелюбно, но ни каза: *”Избрахте лошо време за визита в НАТО - точно по време на историческата среща на ОССЕ в Париж, та отношенията Изток - Запад са много деликатни.*” Лично аз не смятах, че има нещо деликатно в това, че ние искаме да сме част от Запада, а очевидно и Вьорнер не се вълнуваше от тази деликатност.

Това беше вторият ми допир с ОССЕ след есента на 1989, когато заради срещата на ОССЕ в София ние от Екогласност провокирахме сблъсък с властта, който допринесе за свалянето на Годор Живков на 10 ноември. Но нито през 1989, нито през 1990 предполагах, че през 2004 ще ми се наложи да оглавя ОССЕ и да започна реформи, които и до днес продължават. Но това е предмет на други спомени от по-ново време.

Веднага след срещата ни с Вьорнер, дадохме пълна гласност на това уникално за времето и страната ни събитие. Най-активен беше кореспондентът на БТА в Брюксел. И за това, като че ли съвсем естествено, десетилетие по-късно за генерален директор на БТА беше избран прес-директорът на АКБ, Максим Минчев, с когото бяхме изблизили няколко торби сол в името на антлантизма.

Първата реакция в София към нашата визита в Брюксел дойде от тогавашния шеф на Парламента акад. Николай Тодоров (когото с обич наричахме бай Кольо Ватмана, заради страстта му да удря парламентарния звънец). Вместо да се похвали, че ние, българите сме първи в нещо, той каза нещо от сорта: *„Това е самоволна инициатива на българските депутати и не ангажира българския парламент”*. Може би тогава в България се бяха шашнали повече от това, че се срещаме с военните ръководители на НАТО - генерали, които все още имаха в бюрата си списък от цели у нас, които да ударят в случай на война.

На **23 ноември 1990**, вече прибрал се от Брюксел, участвах в дебата по свалянето на правителството на Луканов. Главно от коридора на Парламента, където давах звездните си интервюта за българската преса. Една от журналистките беше главната редакторка на Репортер 7 Бинка Пеева, която ми поиска интервю. То стана поводът след близо четири години тя да роди моя първи син Исаак, когото по стечение на обстоятелствата включих като важен помощник в разни мои външнополитически мисии - от Либия до Северна Корея. Той е и истински голямата ми придобивка от ВНС.

Правителството на Луканов, слава Богу падна лесно. Следващото правителство - на Димитър Попов - имаше за външен министър Виктор Вълков, а за военен - Димитър Луджев, и двамата много свестни и разчупени политици, които помогнаха за укрепването на атлантическата идея у нас.

И така, стигнахме до **22 декември 1990**. Бяхме събрали вече подписка за членството ни в НАТО (135 подписа, ако не се лъжа, 1/3 от 400-те депутати бяха нужни). Любо Иванов беше подготвил и подписката за ЕС, макар че там политически проблеми нямаше, но имаше неразбиране и много инерция. И двете подписки ги внесохме официално във ВНС на този ден (по случайност мой рожден ден).

На **22 януари 1991** (по памет) събрахме инициативна група за учредяване на АКБ : направихме го (за да е още по-шик) в руския културен център на ул. Шипка. Бяхме напълно готови - с Устав, Програма и т.н., но аз много държах формалното учредяване да бъде на рождения ден на НАТО - 4 април. Но АКБ вече функционираше с пълна пара, макар и преди формалната си регистрация.

На **4 април 1991** беше формално учреден първият Атлантически клуб извън територията на НАТО, а по-късно през октомври 1992 - с могъщата подкрепа на Манфред Вьорнер - АКБ превърна България в първия, извън НАТО, член на Атлантическата асоциация, АТА. През 1996 аз бях избран за първи вице-президент на АТА от Източна Европа - признание за България и АКБ, което си бяхме извоювали с много труд.

На **10 май 1991** американският държавен секретар Джеймс Бейкър и германският външен министър Ханс Дитрих Геншер подписаха декларация, в която решиха - редом с другото - да подкрепят българския пример и да насърчат създаването на проатлантически неправителствени организации в целия Източен блок.

Големият наш празник беше за **13 юни 1991**. Визитата на Манфред Вьорнер в София - първа за Генералния секретар на НАТО в бившия ВД. Манфред говори в Парламента, а

после се срещна с Атлантическия клуб. След нея го поканих в Трабанта си - и без да чакаме охраната му, отпрашихме от БАН – по бул. Цар Освободител и Раковски, до Британското посолство, където бяхме канени на прием за рождения ден на английската кралица.

Вьорнер държеше да ни каже (на България, а не само на мен), че НАТО е нашето бъдеще и избра този начин, за да го покаже на целия свят. След отразяването, което тази разходка привлече - включително репортажа на Ралица Василева за CNN - България вече беше друга.

Това беше и първото (и слава Богу, единствено) регистрирано отвлечане на Генерален секретар на НАТО - в последствие разбрах, че инцидентът (за УБО, предшественика на НСО, той си беше такъв) е влязъл в разни международни учебници, по които учат секретните служби.

На пресконференцията преди излитането си от София журналистите питаха Вьорнер (той беше близо 2 метра висок) как се е чувствал в Трабанта ми. Краткият му отговор беше: „*Та това е германска кола, господа!*”.

След това имах още няколко незабравими срещи с Вьорнер до самата му кончина на **13 август 1994**. Той никога не ми отказваше да направя по някоя реклама на България на всевъзможните международни форуми, на които се засичахме. С него имахме персонална химия, а и той истински заобича България. И затова, съвсем закономерно му издигнахме паметник в Южния парк, който неговия наследник Хавиер Солана откри през месец **май 1996**.

Вьорнер остави много по-дълбок отпечатък върху развитието на България, за който малцина днес знаят. Както един американски професор установи, в България - за разлика от останалите бивши съюзници на СССР - атлантизмът е базиран върху положителната мотивация за възприемане на определени ценности, а не върху отрицанието или конфронтацията с Русия. Наистина духът на ВНС даваше много подходяща среда за подобна конструктивност. Трябва да признаем, че и в това отношение бяхме съществено повлияни от Вьорнер. Той истински се гордеше с Лондонската декларация на НАТО (от 6 юли 1990), с която Алиансът за пръв път обявяваше, че Москва вече не се смята за враг или заплаха. Сигурен съм, че ако Манфред беше жив, той щеше да е сред първите, които да мислят за бъдещото членство на Русия в НАТО - така, както АКБ го прави днес.

На **1 юли 1991** Д-р Желев подписа разпускането на Варшавския договор. Удовлетворението ни беше огромно, но за нас това беше просто едно ново начало. А иначе в главите си ние отдавна бяхме разпуснали за себе си ОВД.

На **12 юли 1990** ВНС прие новата българска Конституция, която аз подписах веднага след завръщането си от САЩ. ВНС беше избрано именно за това – да приеме тази Конституция. Впоследствие участвах във всички поправки на Конституцията (2001-2009), необходими за адаптацията ни към ЕС. И днес бих добавил много нови поправки към нея, защото и България, и ЕС, и светът вървят напред.

Акцията срещу подписването на Конституцията си беше - *par exelans* – борба за власт вътре в СДС, от която аз лично не се интересувах. Но има средства за вътрешно партийна борба, които са – точно както ядреното оръжие - самоубийствени за цялата партия и акцията срещу Конституцията беше точно такова оръжие. Тази вътрешна битка в СДС остави трайна рана в десницата и пропаст, над която последващите лидери на СДС не успяха да хвърлят мост. Поне за сега, но ... времето е наше!

5 октомври 1991. За закриване на ВНС, Атлантическият клуб беше подготвил нещо истински специално - визита по наша покана на Тибетския Далай Лама - живия бог на будистите (още помня с благодарност оказаната ни финансова подкрепа от Отворено общество). Президентът Желев прие Далай Лама, което предизвика моментни разногласия с китайското посолство. Тогава - много повече отколкото днес - смятах, че демокрацията може да бъде черно-бяла. Днес, след няколко работни посещения в Китай и Тибет, си давам доста по-ясна сметка за сложността на демокрацията и стотиците нюанси, които я изграждат. И вярвам, че занапред отношенията на НАТО с Китай ще са от критична важност за превръщането на Алианса в глобална сила през 21 век – от което Светът ще спечели много.

С изборите на **13 Октомври 1991** приключи окончателно дейността на ВНС.

Аз напуснах партийния живот и се отдадох изцяло на Атлантическия клуб. На мене ми предстояха 10 напрегнати неправителствени години. С разнообразни международни предизвикателства, като най-голямото от тях беше участието ни с НАТО в потушаването на Косовската криза (Слава Богу, за целта имахме подходящия синхрон в държавния тандем Президента Стоянов - Премиера Костов).

И така дойдохме до 2001, когато Царят – завърнал се триумфално в България - ме покани да се присъединя към неговия политически отбор. Възложи ми да довърша започнатото във ВНС - членството на България в НАТО и в ЕС. Като Министър на външните работи (2001- 2005) имах изключителното политическо щастие да договоря и подпиша споразуменията по поканата ни в НАТО (2002), присъединяването ни към НАТО (2004) и ЕС (2005), да участвам и оглавявам Съвета за сигурност на ООН (2002-2003), да председателствам ОССЕ (2004).

Издигането на българския флаг пред НАТО на 2 април 2004 беше повод да си припомня в един миг всичко, споделено по-горе, а и още много неща. Оттогава винаги, когато чувам българския химн, нещо ме връща в щаб-квартирата на НАТО в Брюксел и като че ли пак се виждам по CNN – моето развълнувано лице на фона на плющия български флаг, издигнат нагоре, нагоре...

На тази церемония присъстваше в моята делегация един много специален човек. Но тогава още не знаех, че най-голямата ми печалба от този втори мой парламентарен живот ще бъде срещата ми с него, по точно с нея – с Гергана, която впоследствие стана моя половинка, а след това и Паси. Днес, през 2010 (както аз след края на ВНС) двамата с

Гергана сме пак в неправителствения сектор: тя в Пан-Европа, а аз - отново, но в обновения Атлантически Клуб. Сега и двамата сме заредени с много повече нови проекти за реализация, отколкото аз през 1991. Голямата разлика спрямо 1991 е, че тогава можехме да променяме само България, а сега и целия Европейски Съюз, а с негова помощ и Света. Бог да благослови! А времето ... то пак е наше.

*) В петък вечер, **2-ри юли 2010**, по мобилния телефон ми звънна самият Гиньо Ганев - символ на ВНС. И ми каза с брилянтния си стил, че очаква от мене да напиша мемоарен текст като горния, по темата НАТО/ външна политика, по повод 20 годишнината от ВНС. И ми даде срок: до неделя, 4-ти юли, за националния празник на САЩ, да съм готов. Приех предизвикателството и насъбрах отгук-оттам, из гънките на паметта си най-важното, което успях да изтръгна от тях. Но тъй като няхах достъп до архива на НС (който в пълен обем все още не е качен в интернет), нито до други справочни източници, не претендирам, че всички дати и детайли 100% отговарят на действителността. Със сигурност – докато съм писал - съм виждал себе си, като гледам в едно огледало за обратно, но далечно виждане. А тези огледала са по правило криви. За това и спомените ми не са сресани.